

↳ Rácz Gergő

Ernyedés

Ezt már vakon írom, de még csak úgy, hogy nem nézek a billentyűzetre. Ne sietessük a dolgokat. Abból akarni megélni, ami romlik, tönkre megy, esetlenné tesz idővel.

Utálom a galambokat, pedig sokszor tartom úgy a fejem, félredöntve: 30 fokban dőlt fej, balra feszülő, jobbra torlódó izmokkal. Fejbiccintő izom. Mivel az angyalok is latinul beszélnek: sternocleidomastoideus. Ha balra döntöm a fejem, húzódik az összes rost.

Jobbra kell, igaz, nem kiállításon vagyunk, ahol úgy tűnsz tőle, mintha műértő lennél. Állsz a kép előtt, jobbra döntött fej (30 fok), kezeid keresztben a mellkasodnál, vagy ami még rosszabb, derékszöget formázva, a bal a könyöknél tartja a jobbot, ami álltámasztó, a mutató és hüvelykujj szorítja az állkapcsot, míg a többi ujj tartja azt a nagyon művelt fejet, amit behoztunk a kiállításra. Mert így kell szemlélni a képet, mivel ha csak állsz, tested mellé ejtett kézzel, az olyan esetlen, ha zsebre teszed, az meg oda nem illő, úgy hiszed.

Tagadhatatlan kulturális hatásként kezdtem el úgy nézni, hogy a fej jobbra döntve. Talán a művészet iránya is a 30 fok, jobbra. A látszani akarni egyik fiatal kori megnyilvánulása ez, amikor eldöntöttem, hogy mely irányban akarok érvényesülni. Talán egy garbóra bársonyzakót húzó írónál láttam így először a fejet, és akkor úgy gondoltam, hogy ez így vállalható, tetszik ez a fejtartás. Aztán túlzásba estem, mert először túlzásokba kell esni. A testem a fejem után görbült, úgy ültem az iskolapadban, mint akinek súlyos gerincproblémái vannak, és az egész ernyedt testemet a jobb lapockám kinyomott csontjának a hegyén nyugtattam. Persze nem sokáig, mert hamar megfájdult a csont, a szárnyacsonk, ahogy neveztük. A lapocka, scapula bizonyos izmok általi kidomborítása, láthatóvá tétele. Ha a bőrt átszúrnanék, talán szárny nőne ki. A vállat kicsit le és hátra toljuk, majd megfeszítjük a hónalj alatti izmot, és kész is lenne egy angyal. Még hogy nem tudna az ember jó lenni. Csak egy kis izommunka. Ki kell nyomni az infra spinatust, és máris átlényegülhetnél, jobbá válhatnál, hasonlóvá. Persze az izmok ilyenkor még jól fogják, mind a 17, nem engedik, hogy csak úgy felcsapj angyalnak, mert a test bőrtön, hiába is ordítasz befelé. Marad a kulturálisnak hitt póz, de a test már nem dől a fej után. A túlzások kimerülnek a gyakorlással, lassacskán elernyednek, összebb mennek, és csak annyi fog rájuk emlékeztetni, amennyi megtapad az ember személységében.

Talán mindennek az oka az a kétméteres harcra volt, amit még gyerekként láttam bontóasztalon. Megkaptuk a felnőttektől a semeit játszani. Először a szemüvegemre próbáltuk ragasztani, sikertelenül; majd botokkal akartuk kiszúrni őket, aztán késsel vágtuk szét mindkettőt. Kerestük az izmokat, de akkor már csak mi mozgattuk a szemet, mi voltunk az izom, a behatás. Azok a szemek akkor már nem halat kerestek, hanem a békét. Mert az izom csak kimozdít a békéből, az izom maga a tett. Azért lehetünk csak félredöntött fejű, utálatos galambok, mert az izom nem az angyalok sajátja. Csak hunyorogni lehet a napba nézve, összeráncolni a kis izmokat a szem körül, védeni a sötétet, ami az agyban van. Belőlünk nem árad a fény, mi csak elnyeljük azt, vagy be sem engedjük.

Betanított munkás. Annyit kell gyakorolni a folyamatot, hogy már csukott szemmel is képes legyek végigcsinálni hibátlanul, hogy mire a másik szem természetes módon elromlik, akkor is legyen valami. Az kell, valami ilyenből kell megélni. Vak vezet majd világtalant. A duplán sötét milyen sötét.

Most még fényképezőgépet veszel, készíted a biztonsági mentéseket a világról, bár a kinek kérdőszó elfelejtése súlyos hiba ilyenkor. Fotózni tanulsz, szászámra készíted a képeket, mint a távol-keleti turisták, bárhová mész, a gép az arcodhoz nő. A szem mercije a canon, a műveltségé meg az írás; ami akkor nyilvánvalóan gyengébb, ha csukva van a szem. Csak meg kell figyelni, hol pislantott hosszán, akár évekig is a szerző. A csukott szem szövegromlást eredményez. Pixelesedő textúra.

A szemüvegből eredően üvegszemnek becéztek, azonban az túl hosszú volt, így maradt az üveg. Átlátható vagyok. Átlátható-

e a szüveg. Romolhat-e ennyit a szem, írás közben. Jobb szemmel kacsintani két évtizedig. Talán Guinness-rekord, talán szemhiba. Takarásban leélt gyermekkor. Most mit takarok. Utólag is kiég a kép, ahogy visszaemlékszem arra a télre, amikor minden nap én lettem a hóember. Visszaállítható-e a fehéregyensúly, mely a szemüveg mögé beerőszkolt hógolyó okozta égő érzést követően tolódott el, amikor nem csak a háttér, hanem a világ is kiégett.

Gyerekként nem észrevenni a lebukó úszót. Talán az a harcra volt, aminek megkaptam később a szemét, de kisebb korában, talán még ki is kacsintott a vízből, talán nem történt semmi, mert a jó szem le volt ragasztva, a jobb meg edzőtáborban volt, gyúrtunk rá, izmoltunk. Súlyoztunk a szemmel. Feltettünk egy 150 méterre álló tehenet a szemtengelyre, emelgettük, fixáltuk, zoomoltunk, de elferdült, nem láttuk. Olvastunk, kérem, olyan nagy betűket, hogy azt még a vak is észrevenné, de nem. A maximális zoom által okozott zaj ugyanolyan magas volt a képben, mint most, és előhíváskor ugyan az az elmosódott körvonalnál kicsit több, de az élvezeti érték határa alatt maradó látvány fogad, fogadott. Az élet csalásokra épül, takarásból kikacsintunk, jó szemmel odatesünk, kiskapukat keresünk, könnyebb megoldást. Meg is oldódott. Elengedett, belazult, elernyed, leállt, kikapcsolt, lezárult. A tréner elköltözésével a már szép izomzatú szem edzésterve abbamaradt. A kecses, szikár csarnok, a barnítóval bekent írisz, durva nézés esetén kidagadó ér, mind szépségverseny-nyerésre alkalmas lehetőségek voltak. Talán a szállkását kellett volna abbahagyni. Későn rájönni, hogy a látótér nem a szállkából összeácsolt színpad. Késő az, ami után az agy megunja az ernyedő, egyre petyhüdő izmokat, és elbúcsúzik a szemtől. Viszlát.

Seregben bukó célt bal szemmel kilőni, őrmesteri utasításra (Jobb szemmel célzunk, katoná!) rossz szemmel lőni a buckát. Hova a picsába lő. Alulexponálás. Talán ez sem így volt, de a tudat, tapasztalat felnagyítja, talpára állítja a képet a vakfolthoz képest. Az is lehet, hogy nyár volt, és háton fekve, csokolózás közben buktam le. Durván, férfiasnak hitt közönnyel röhögni, hogy elfogyott a könny. Sicca. Kiszikkadt. Ég (a szem,) és föld (a látás), bár nem húzható éles vonal.

A saját halálom a jobb szememben kucorog. Ott találtam neki helyet. Mivel a halál elvon, akkor szünjön olyan, amiből úgy, ahogy, de egyelőre több van. Megettem, kielégíttem, még kussoljon, adtam neki magamból, legyen elég, még ne kérjen többet, annak ellenére sem, hogy a korral növekszik az étvágy. Még pihenjen. Leljen örök nyugalomra bennem addig, amíg nem kell feltámadnia.

Most még fényképezőgépet veszel, akkora zoommal, hogy a néger is belesápad. Próbálsz magad, de nem mered, csak a bal szemed használni. Kicsit minden képed jobbra dől, 30 fokban; ha egyszer kiállításod lesz, akkor ezt majd figyelembe kell venni, mert aki balra dönti a fejét, annak tükrözni kell a képeket, aki meg jobbra, annak jó lesz a falon a snassz eredeti, semmi posztmodern, csak a szimplán elcseszett képek által kibontakozó élet.